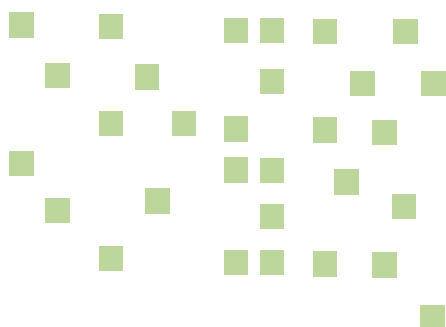

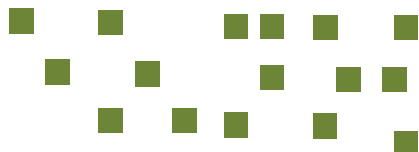
UKRAINA

SŁUŻBA WOJSKOWA

**Wybrane zagadnienia szczegółowe,
dotyczące odbywania służby wojskowej
na Ukrainie.**

**DPU-WIKP-424/478/2026
17.08.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat:

- kategorii osób, które podlegają faktycznemu poborowi do armii ukraińskiej
- dokumentów, które posiadają osoby zobowiązane do służby wojskowej, które opuszczają Ukrainę oraz dokumentów osób, które odbyły służbę wojskową
- zasad przekraczania granicy przez mężczyzn

OBOWIĄZEK OBRONY OJCZYZNY

Ochrona suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy, zapewnienie jej bezpieczeństwa ekonomicznego i informacyjnego jest najważniejszym zadaniem państwa i wspólną sprawą całego Narodu ukraińskiego. (art. 17 Konstytucji Ukrainy).^[1]

Obrona Ojczyzny, niepodległości i integralności terytorialnej Ukrainy oraz poszanowanie jej symboli państwowych są obowiązkiem obywateli Ukrainy (art. 65 Konstytucji Ukrainy).^[2]

Obrona Ukrainy, ochrona jej suwerenności, integralności i nienaruszalności terytorialnej spoczywa na Siłach Zbrojnych Ukrainy. Zapewnienie bezpieczeństwa państwa i ochrona granicy państwowej Ukrainy spoczywa na właściwych formacjach wojskowych i na stojących na straży prawa organach państwa, których organizację i tryb działania określa ustawa (art. 17 Konstytucji Ukrainy).^[3]

Obywatele odbywają służbę wojskową zgodnie z ustawą (art. 65 Konstytucji Ukrainy). Nikt nie może wykorzystywać Sił Zbrojnych Ukrainy ani innych formacji wojskowych w celu ograniczania praw i wolności obywateli. Państwo zapewnia ochronę socjalną obywatelom Ukrainy pełniącym służbę w Siłach Zbrojnych Ukrainy i w innych formacjach wojskowych, a także członkom ich rodzin (art. 17 Konstytucji Ukrainy).^[4]

REGULACJE DOTYCZĄCE POBORU I MOBILIZACJI

Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi kwestię obowiązku wojskowego są:

¹ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy), Constitution of Ukraine (Конституція України), 28.06.1996, ostat. zm. 03.09.2019, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

² Biblioteka Sejmowa, Konstytucje świata: Konstytucja Ukrainy z dn. 28.06.1996 z późn. zm., https://biblioteka.sejm.gov.pl/wp-content/uploads/2026/03/Konstytucja_Ukrainy_wyd.2026.pdf

³ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy), Constitution of Ukraine (Конституція України), 28.06.1996, ostat. zm. 03.09.2019, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

⁴ Biblioteka Sejmowa, Konstytucje świata: Konstytucja Ukrainy z dn. 28.06.1996 z późn. zm., https://biblioteka.sejm.gov.pl/wp-content/uploads/2026/03/Konstytucja_Ukrainy_wyd.2026.pdf

Ustawa Ukrainy Nr 2232-XII „O obowiązku wojskowym i służbie wojskowej”, z 1992 r. (red. 06.08.2026).^[5]

Ustawa Ukrainy Nr 3543-XII „O przygotowaniu mobilizacyjnym i mobilizacji”, z 1993 (red. 31.07.2026).^[6]

W obecnym stanie prawnym związanym z sytuacją Ukrainy (dn. 24 lutego 2022 roku o godz. 4.00 Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej rozpoczęły zmasowaną inwazję na Ukrainę^[7]) do ważnych aktów prawnych związanych z obowiązkiem wojskowym należy zaliczyć również:

Dekret Prezydenta Ukrainy Nr 64/2022 „O wprowadzeniu stanu wojennego w Ukrainie”, z dn. 24.02.2022 (ostat. zm. 13.07.2026).^[8]

Dekret Prezydenta Ukrainy Nr 65/2022 „O powszechnej mobilizacji”, z dn. 24.02.2022 (ostat. zm. 13.07.2026).^[9]

OSOBY PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Zgodnie z ww. aktami prawnymi (innymi aktami wykonawczymi, itd.) niezależnie od formalnego wymogu poddania się szeroko rozumianemu obowiązkowi wojskowemu (ewidencja wojskowa, podstawowe przeszkolenie wojskowe, itd.) przez wszystkich obywateli Ukrainy **faktycznie do służby wojskowej mogą zostać powołani (w ramach poboru mobilizacyjnego):**

- w trybie obowiązkowym **mężczyźni w wieku 25-60 lat**, którzy nie mają prawa lub nie skorzystali z prawa do odroczenia służby mobilizacyjnej (brak automatyzmu - kluczowe jest w tym względzie złożenie formalnego/oficjalnego wniosku o odroczenie służby mobilizacyjnej);

- w trybie obowiązkowym mogą także zostać powołani do służby mobilizacyjnej **niektórzy mężczyźni w wieku poniżej 25 roku życia** jeśli: są absolwentami katedr/uczelni wojskowych i/lub posiadają stopień wojskowy oficera rezerwy; służyli w policji lub w innych strukturach siłowych/mundurowych w których przyznawane są specjalne stopnie resortowe (wojskowe, analog wojskowych). Przy czym mogą oni

⁵ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Law of Ukraine „On military duty and military service” (Закон України „Про військовий обов'язок і військову службу”), 1992 (Редакція від 06.08.2026), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>

⁶ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Law of Ukraine „On Mobilization Preparation and Mobilization” (Закон України „Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”), 1993 (Редакція від 31.07.2026), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>

⁷ OSW, Rosyjski atak na Ukrainę (24 lutego, godz. 15.00), 24.02.2022, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2022-02-24/rosyjski-atak-na-ukraine-24-lutego-godz-1500>

⁸ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Decree of the President of Ukraine „On the introduction of martial law in Ukraine (Указ Президента України „Про введення воєнного стану в Україні”), 24.02.2022 (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 596/2026 від 13.07.2026)), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

⁹ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Decree of the President of Ukraine „On the general mobilization” (Указ Президента України „Про загальну мобілізацію”), 24.02.2022 (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 597/2026 від 13.07.2026)), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65/2022#Text>

skorzystać z prawa do odroczenia służby na zasadach ogólnych / podobnie jak wszyscy obywatele Ukrainy.

Pozostali obywatele Ukrainy (mężczyźni w wieku 18-25, kobiety) mogą odbywać służbę wojskową dobrowolnie (na podstawie zawartego kontraktu, w ramach służby kontraktowej).^[10]

ODROCZENIE POBORU MOBILIZACYJNEGO

Odroczenie poboru do wojska w trakcie mobilizacji to czasowe zwolnienie ze służby, udzielane w przypadkach wyraźnie przewidzianych prawem. Nie pozbawia ono możliwości poboru na zawsze, a jedynie odracza jego wykonanie. Przestanki odroczenia poboru mobilizacyjnego opisano poniżej.^[11]

ODROCZENIE Z POWODU SYTUACJI RODZINNEJ

Odroczenie może zostać przyznane, jeśli obywatel Ukrainy:

- posiada troje lub więcej dzieci poniżej 18. roku życia na utrzymaniu i nie ma zaległości w alimentach;
- samodzielnie wychowuje małoletnie dziecko lub dzieci (drugi rodzic zmarł, został pozbawiony praw rodzicielskich, zaginął, odbywa karę itp.);
- wychowuje dziecko z niepełnosprawnością lub ciężko chore dziecko wymagające długotrwałego leczenia lub opieki paliatywnej;
- pod swoją opieką posiada dorosłe dziecko z niepełnosprawnością grupy I–II;
- jest rodzicem adopcyjnym lub opiekunem prawnym sieroty/dziecka pozbawionego opieki rodzicielskiej;
- stale opiekuje się małżonkiem, rodzicami, rodzicami małżonka/małżonki lub innymi bliskimi krewnymi z niepełnosprawnością grupy I–II w przypadku braku innych sprawnych osób na utrzymaniu;
- posiada małoletnie dziecko, a małżonek/małżonka odbywa już służbę wojskową;
- stracił bliskiego krewnego (małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwo), który zginął lub zaginął podczas obrony Ukrainy od 2014 roku.^[12]

¹⁰ Actum.com.ua. (Адвокатське об'єднання Актум), Мобілізація до 25 років у 2026 році-законний імунітет та приховані пастки для молоді, 07.03.2026, <https://www.actum.com.ua/blog-3-1/chy-mozhut-mobilizuvaty-do-25-rokiv>

¹¹ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>

¹² Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>

ODROCZENIE ZE WZGLĘDÓW ZDROWOTNYCH

Osoby z niepełnosprawnościami (grupy I–III) mają prawo do odroczenia lub zwolnienia ze służby wojskowej w zależności od orzeczenia specjalnej komisji lekarsko-socjalnej (MSEK).

Osoby czasowo niezdolne do służby wojskowej otrzymują odroczenie na okres do 12 miesięcy na mocy decyzji wojskowej komisji lekarskiej (WLK) z obowiązkowym ponownym badaniem.^[13]

ODROCZENIE Z TYTUŁU STUDIÓW I DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

Odroczenie przysługuje:

- studentom szkół zawodowych, przeduniwersyteckich i wyższych, którzy po raz pierwszy uzyskują wyższy poziom wykształcenia niż obecnie dostępny;
- doktorantom i osobom odbywającym staże (internaturę);
- nauczycielom szkół przeduniwersyteckich, zawodowych i średnich - pod warunkiem, że pracują w swoim głównym miejscu co najmniej na 0,75 etatu.^[14]

ODROCZENIE ZE WZGLĘDU NA DZIAŁALNOŚĆ ZAWODOWĄ I STANOWISKO

Nie podlegają poborowi (ani nie mają prawa do odroczenia):

- szefowie ministerstw i ich zastępcy, szefowie organów państwowych, organów administracji państwowej;
- deputowani ludowi Ukrainy, sędziowie, Rzecznik Praw Człowieka, Przewodniczący i członkowie Izby Obrachunkowej;
- część personelu dyplomatycznego;
- pracownicy organów dowodzenia wojskowego, jednostek wojskowych i pododdziałów Sił Zbrojnych Ukrainy oraz innych organów siłowych, zgodnie z ustawą;
- urzędnicy służby cywilnej bezpośrednio wspierający działalność Prezydenta, Rady Najwyższej i Gabinetu Ministrów (ekspertyza aktów prawnych, cyberbezpieczeństwo, administrowanie systemami informatycznymi).^[15]

Ważne!

¹³ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavu-dokumenty-ta-yak-oformyty>

¹⁴ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavu-dokumenty-ta-yak-oformyty>

¹⁵ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavu-dokumenty-ta-yak-oformyty>

Zdecydowana większość urzędników państwowych i funkcjonariuszy struktur siłowych jest mobilizowana na zasadach ogólnych, chyba że są objęte rezerwacją i nie znajdują się na specjalnej liście.^[16]

ODROCZENIE Z POWODU INNYCH OBOWIĄZKÓW

Odroczenie z powodu rezerwacji (ukr. бронювання), w miejscu pracy przysługuje:

- pracownikom organów państwowych i samorządowych w określonych kategoriach i na określonych stanowiskach;
- pracownikom przedsiębiorstw określonych jako krytyczne dla obronności, energetyki, łączności, medycyny i innych dziedzin podtrzymywania życia.

Rezerwacja jest inicjowana przez pracodawcę, ma okres ważności i jest ograniczona limitami.^[17]

INNE SZCZEGÓLNE POWODY

Niektóre decyzje rządu Ukrainy oraz zmiany w ustawodawstwie przyznały prawo do odroczenia:

- cywilom, którzy zostali uwięzieni w wyniku zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej - jeśli istnieje odpowiedni wpis w Jednolitym Rejestrze Osób Pozbawionych Wolności Osobistej;
- określonym kategoriom specjalistów z dziedziny cyberbezpieczeństwa, przemysłu obronnego i infrastruktury krytycznej.

Pełna lista jest stale aktualizowana, dlatego aby uzyskać najbardziej aktualne informacje, należy zapoznać się z oficjalnymi wyjaśnieniami Ministerstwa Obrony i Ministerstwa Sprawiedliwości.^[18]

AUTOMATYCZNE PRZEDŁUŻENIE ODROCZENIA

Odroczenia, które zostały już wydane i opierają się na podstawach potwierdzonych w rejestrach państwowych lub mają charakter trwały (np. niepełnosprawność), będą automatycznie przedłużane od 2025 r.

W przypadku innych kategorii (czasowa niezdolność, część rezerwacji, itd.) po upływie okresu odroczenia należy ponownie złożyć dokumenty; aplikacja Rezerwa+ przypomina o tym z wyprzedzeniem.

Kluczowa kwestia: odroczenie nie przysługuje automatycznie bez wniosku i dokumentów. Jeśli obywatel Ukrainy spełnia warunki, ale nie złożył wniosku o odroczenie, Terytorialne Centrum Rekrutacji (TCR) ma prawo do wezwania

¹⁶ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>

¹⁷ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>

¹⁸ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>

obywatela Ukrainy do stawiennictwa celem poddania się czynnościom zmierzającym do odbycia służby.^[19]

DOKUMENTY OSÓB PODLEGAJĄCYCH SŁUŻBIE WOJSKOWEJ

WOJSKOWE BAZY DANYCH OSÓB PODLEGAJĄCYCH SŁUŻBIE WOJSKOWEJ

Na mocy regulacji z 2024 r. osoby podlegające obowiązkowi wojskowemu (w wieku 18-60 lat), muszą aktualizować swoje dane w elektronicznym systemie ewidencji wojskowej **Oberih**. Po wejściu w życie nowych przepisów, musiały one ponownie zaktualizować m.in. adres zamieszkania i podać inne informacje niezbędne z punktu widzenia wypełniania obowiązku wojskowego. Rejestracji można było dokonać w ciągu 60 dni od momentu wejścia w życie ustawy osobiście w **TCR i SS (Terytorialne Centrum Rekrutacji i Pomocy Socjalnej;** ukr. Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, ТЦК та СП, або розм. ТЦК; ang. Territorial Center of Recruitment and Social Support, TCR and SS, TCR or TCK, będące odpowiednikami istniejących w Polsce Wojskowych Centrów Rekrutacji, WCR, dawniej Wojskowych Komend Uzupełnień, WKU), gdzie się zostało wcześniej zarejestrowanym, w biurach lokalnej administracji w miejscu zamieszkania lub poprzez aplikację mobilną „**Rezerwa+**” (ukr. „Резерв+”). Aktualizacji należy także dokonywać obowiązkowo w ciągu 7 dni w przypadku zmiany informacji, np. miejsca pobytu.^{[20][21]}

Osoby pochodzące z tymczasowo okupowanych terytoriów Ukrainy, podobnie jak inni obywatele Ukrainy w wieku 18-60 lat, mogą dokonać aktualizacji danych ewidencyjno-wojskowych w TCR i SS na terenach kontrolowanych przez władze Ukrainy, drogą elektroniczną korzystając z aplikacji „**Rezerwa+**”.^{[22][23][24]}

Rejestracja jest łatwiejsza w przypadku osób posiadających status wewnętrznie przesiedlonych. W przypadku problemów w aktualizacji drogą elektroniczną, osoby przybywające z terenów okupowanych powinny zgłosić się do TCR i SS w miejscu faktycznego pobytu (tzn. w miejscu po przesiedleniu się). Gdy się tam zgłoszą

¹⁹ Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>

²⁰ Instytut Europy Środkowej, Dalsze zmiany przepisów mobilizacyjnych w Ukrainie, 23.04.2024, <https://ies.lublin.pl/komentarze/kies-1109/>

²¹ Baker McKenzie, Ukraine: Amendments to laws on military service and mobilisation adopted, 22.04.2024, https://insightplus.bakermckenzie.com/bm/employment-compensation/ukraine-amendments-to-laws-on-military-service-and-mobilisation-adopted?utm_source=chatgpt.com

²² TSN.ua. (ТСН.ua.), Оновлення військово-облікових даних на тимчасово-окупованих територіях: у ТЦК пояснили алгоритм дій. Усі військовозобов'язані від 18 до 60 років мають оновити свої дані незалежно від статусу, наголосили у ТЦК, 28.05.2024, 21:22, <https://tsn.ua/ukrayina/onovlennya-viyskovo-oblikovih-danih-na-timchasovo-okupovanih-teritoriyah-u-tck-poyasnili-algoritm-diy-2588781.html>

²³ Kadroland (Кадроланд. Кадрова Платформа №1) Перевірка військово-облікових документів – обов'язкова умова прийому на роботу, 15.04.2025, <https://kadroland.com/news/4482-perevirka-viyskovo-oblikovix-dokumentiv-obovyazkova-umova-priiomu-na-robotu>

²⁴ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Закон України „Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів”, Документ 1487-2022-п, чинний, поточна редакція - Редакція від 16.01.2025, підстава - 1558-2024-п, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1487-2022-n#Text>

i poddadzą odpowiednim czynnościom w zakresie ewidencji wojskowej ich dane ewidencyjno-wojskowe zostaną aktualizowane.^{[25][26][27]}

Osoby przebywające zagranicą również musiały się zarejestrować w punktach konsularnych. W przypadku braku rejestracji, placówki dyplomatyczne i konsularne miały prawo odmówić takiej sobie usług konsularnych, a dowód osobisty i paszport mogą zostać wyrobione w konsulatach tylko w przypadku, gdy dana osoba ma przy sobie książeczkę wojskową.^[28]

Mężczyźni, którzy przekroczyli granicę przed 24 lutego 2022 r., nie ponoszą odpowiedzialności za brak powrotu do Ukrainy w związku z mobilizacją, ale nadal muszą zarejestrować się w placówkach dyplomatycznych i muszą też zaktualizować dane osobowe w związku z ww. zmianami obowiązującymi od dn. 18.05.2024. Podobnie jest z kobietami, które wykonują zawody medyczne.^{[29][30][31]}

KSIĄŻECZKA WOJSKOWA / ELEKTRONICZNY WOD (E-WOD)

Od grudnia 2025 r. a zwłaszcza od czerwca 2026 r. (kiedy zaprzestano druku papierowych dokumentów) głównym dokumentem ewidencji wojskowej w Ukrainie jest e-WOD, tzw. „Rezerwa ID” (ukr. електронний ВОД, так званий „Резерв ID”). Jest to cyfrowa wersja książeczki wojskowej, którą poborowy, żołnierz służby zasadniczej lub rezerwista może samodzielnie wygenerować za pośrednictwem aplikacji „Rezerwa+” (ukr. застосунок „Резерв+”), portalu Diya (ukr. портал Дія), a w niektórych przypadkach uzyskać w TCR i SS (ukr. Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки).^{[32][33]}

Dokument zawiera aktualne informacje z Jednolitego Państwowego Rejestru Poborowych, Zobowiązanych i Rezerwistów „Oberih” (ukr. Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів „Оберіп”). Dokument ważny jest przez okres 12 miesięcy, tylko i wyłącznie z kodem QR, umożliwiającym

²⁵ Suspilne (Суспільне. Національна суспільна телерадіокомпанія України, НСТУ), „За ранок понеділка – 20 людей”. Чи активно у ЦНАПі Слов'янська військовозобов'язані оновлюють дані та як це працює, 27.05.2024, 13:51, <https://suspilne.media/donbas/715226-u-cnapi-slovianska-vijskovozobovazani-onovluut-dani-j-ak-ce-pracue/>

²⁶ TSN.ua. (ТСН.ua.), Оновлення військово-облікових даних на тимчасово-окупованих територіях: у ТЦК пояснили алгоритм дій. Усі військовозобов'язані від 18 до 60 років мають оновити свої дані незалежно від статусу, наголосили у ТЦК, 28.05.2024, 21:22, <https://tsn.ua/ukrayina/onovlennya-viyskovo-oblikovih-danih-na-timchasovo-okupovanih-teritoriyah-u-tck-poyasnili-algoritm-diy-2588781.html>

²⁷ Suspilne (Суспільне. Національна суспільна телерадіокомпанія України, НСТУ), Оновлення військово-облікових даних у Запорізькій області: роз'яснення від ТЦК та СП, 28.05.2024, 17:35, <https://suspilne.media/zaporizhzhia/755761-onovlennya-viyskovo-oblikovih-danih-u-zaporizkij-oblasti-rozasnenna-vid-tck-ta-sp/>

²⁸ Instytut Europy Środkowej, Dalsze zmiany przepisów mobilizacyjnych w Ukrainie, 23.04.2024, <https://ies.lublin.pl/komentarze/kies-1109/>

²⁹ Fakty.com.ua. (Факти ICTV), Чи можуть бути притягнені до відповідальності чоловіки, які виїхали за кордон до 24 лютого, 22.08.2023, 15:49, <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20230822-shho-zagrozhuje-cholovikam-yaki-vyyihaly-za-kordon-do-vijny-ta-ne-povernuly/>

³⁰ UNIAN (УНІАН: Новини України - останні новини України сьогодні), Новий закон про мобілізацію в Україні: що зміниться з 1 червня, 29.05.2024, 06:25, <https://www.unian.ua/society/mobilizaciya-s-1-iyunya-2024-glavnye-izmeneniya-dlya-voennoobyazannyh-12649320.html>

³¹ Fakty.com.ua, Сирій паспорт за кордоном: що це за документ, хто його може отримати та які країни видають, 25.04.2024, 16:47 <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20240425-siriy-pasport-za-kordonom-shho-cze-za-dokument-hto-jogo-mozhe-otrymaty-ta-yaki-krayiny-vydayut/>

³² Kadroland.com Способи формування е-ВОД: «Резерв+», портал Дія, ТЦК, вимога про 72 години, 03.08.2026, <https://kadroland.com/news/11259-sposobi-formuvannya-e-vod-rezerv-portal-diya-tck-vimoga-pro>

³³ NGU.com.ua. (НГУ Інфо), Військовий квиток в Україні 2026: повний гід з актуальними змінами, електронним Резерв ID та практичними нюансами, 07.08.2026, <https://ngu.com.ua/viiskovy-kvytok-v-ukraini-2026-povnyi-hid-z-aktualnymy-zminamy-elektronnym-rezerv-id-ta-praktychnymy-niuanamy/>

organom sprawdzającym połączenie z rejestrem „Oberih”. Dlatego po wprowadzeniu zmian w rejestrze są one natychmiast uwzględniane w e-WOD.^{[34][35]}

Zgodnie z prawem ukraińskim, system generuje kod QR. To właśnie ten kod musi być okazywany na żądanie przedstawicieli TCR i SS, funkcjonariuszy policji i straży granicznej, aby zweryfikować stosunek do służby wojskowej. Kod QR, który następnie jest czytywany przez straż graniczną za pomocą specjalnych urządzeń dzięki czemu DPSU/SBGUSU uzyskuje dostęp do akt osobowych zobowiązanego w formie elektronicznej.^[36]

Klasyczne, papierowe książeczki wojskowe są nadal ważne (zarówno te wydawane przed jak i po grudniu 2025 r.), muszą jednak zawierać kod QR (uzyskany w TCR i SS). Przy czym ważne są tylko w sytuacji zgodności danych zawartych w książeczce papierowej z informacjami zawartymi w ww. rejestrze „Oberih” (w przypadku niezgodności danych, upływu ważności papierowej książeczki wojskowej, itd. należy uzyskać/wygenerować elektroniczny dokument (e-WOD / „Rezerwa ID”).^{[37][38]}

Wspomniany dokument zawiera m.in: zdjęcie właściciela, nr dokumentu w rejestrze „Oberih”, dane osobowe osoby której dokument dotyczy (imię, nazwisko, patronimika), decyzję wojskowej komisji lekarskiej, posiadaną specjalność i stopień wojskowy, datę złożenia przysięgi wojskowej oraz okres pełnienia służby wojskowej (wzór dokumentu stanowi załącznik do Postanowienia/Rozporządzenia Rady Ministrów Nr 559-link w przypisie).^[39]

W starszych (papierowych) książeczkach wojskowych (m. in. wzór z 2016 r., z późniejszymi zm.) znajdują się strony przeznaczone do wpisów dotyczących stosunku właściciela do służby wojskowej. W takim dokumencie należy szukać przede wszystkim wpisów zawierających (rodzaj, podstawę prawną i datę czynności):

- przyjęty do służby wojskowej (ukr. „Прийнятий на військову службу”);
- wpisany na listę personelu jednostki (ukr. „Зарахований до списків особового складу”)
- zwolniony ze służby wojskowej („Звільнений з військової служби”)

³⁴ Kadroland.com Способи формування е-ВОД: «Резерв+», портал Дія, ТЦК, вимога про 72 години, 03.08.2026, <https://kadroland.com/news/11259-sposobi-formuvannya-e-vod-rezerv-portal-diya-tck-vimoga-pro>

³⁵ NGU.com.ua. (НГУ Інфо), Військовий квиток в Україні 2026: повний гід з актуальними змінами, електронним Резерв ID та практичними нюансами, 07.08.2026, <https://ngu.com.ua/viiskovy-kvytok-v-ukraini-2026-povnyi-hid-z-aktualnymy-zminamy-elektronnym-rezerv-id-ta-praktychnymy-niuanamy/>

³⁶ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

³⁷ Kadroland.com Способи формування е-ВОД: «Резерв+», портал Дія, ТЦК, вимога про 72 години, 03.08.2026, <https://kadroland.com/news/11259-sposobi-formuvannya-e-vod-rezerv-portal-diya-tck-vimoga-pro>

³⁸ NGU.com.ua. (НГУ Інфо), Військовий квиток в Україні 2026: повний гід з актуальними змінами, електронним Резерв ID та практичними нюансами, 07.08.2026, <https://ngu.com.ua/viiskovy-kvytok-v-ukraini-2026-povnyi-hid-z-aktualnymy-zminamy-elektronnym-rezerv-id-ta-praktychnymy-niuanamy/>

³⁹ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Кабінет Міністрів України; Постанова від 16 травня 2024 р. № 559, Про затвердження Порядку оформлення (створення) та видачі військово-облікового документа для призовників, військовозобов'язаних та резервістів і форми такого документа, Редакція від 16.12.2025, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2024-p#Text>

- skreślony z listy personelu jednostki („Виключений зі списків особового складу”).^{[40][41]}

ZAŚWIADCZENIE (DOWIDKA) FORMULARZ NR 5

Zaświadczenie (dowidka) formularz nr 5 o odbywaniu służby wojskowej (ukr. Довідка про проходження військової служби (форма 5) wydawany przez jednostkę wojskową lub TCR i SS, na wniosek żołnierza po odbytej służbie, o wydanie ww. dokumentu wnioskować mogą również adwokat i małżonek żołnierza który ukończył służbę bądź inna upoważniona osoba posiadająca pełnomocnictwo żołnierza, który odbył służbę wojskową

Na szczepku legislacyjnym nie ma zatwierdzonego, ujednoliconego wzoru zaświadczenia Formularza 5. Jednocześnie oficjalne źródło Ministerstwa Obrony „Opieka nad żołnierzem” Opublikowało przybliżony wzór takiego dokumentu dla żołnierzy: zawiera on miejsce na pieczęć organu wydającego, stopień wojskowy i dane osobowe osoby której dokument dotyczy (imię, nazwisko, patronimika), miejsce na pieczęć i podpis osoby wydającej dokument (np. komendanta jednostki). Zaświadczenie wydawane przez jednostkę lub właściwy organ może bezpośrednio potwierdzać, że dana osoba odbywała służbę oraz w jakim okresie.^[42]

Ważne! to tylko przykład. zaświadczenie może zostać wydane na osobnym papierze firmowym, z różnymi sformułowaniami dotyczącymi poszczególnych pozycji – nie oznacza to, że jest on nieprawidłowy, jeśli kluczowe dane zostaną zachowane.^[43]

ROZKAZ KOMENDANTA JEDNOSTKI

Innymi ważnymi dokumentami potwierdzającymi odbycie służby wojskowej są (wydawane przez komendanta jednostki)

- rozkaz (wyciąg z rozkazu) o zwolnieniu ze służby wojskowej (ukr. наказ (витяг з наказу) про звільнення з військової служби);
- rozkaz o skreśleniu z listy personelu jednostki (ukr. наказ про виключення зі списків особового складу).

⁴⁰ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Указ Президента України „Про Положення про військовий квиток рядового, сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу”, Документ 263/94, втратив чинність, поточна редакція – Втрата чинності від 04.01.2017, підстава - 582/2016, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263/94#Text>

⁴¹ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Указ Президента України „Про Положення про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу”, Документ 582/2016, втратив чинність, поточна редакція – Втрата чинності від 01.01.2025, підстава - 892/2024, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582/2016#Text>

⁴² Advokatmarket.com., Форма 5 для військовослужбовців: що це, як отримати та які права вона дає, 09.12.2025, <https://advokatmarket.com/blog/forma-5-dlya-viyskovosluzhbovciv>

⁴³ Advokatmarket.com., Форма 5 для військовослужбовців: що це, як отримати та які права вона дає, 09.12.2025, <https://advokatmarket.com/blog/forma-5-dlya-viyskovosluzhbovciv>

Adnotacja o ww. fakcie/faktach powinna się znajdować w książeczce wojskowej (zarówno w dawnej papierowej jak i w obecnej elektronicznej).^{[44][45]}

MOBILIZACJA A MOZLIWOŚĆ WYJAZDU Z UKRAINY

Od lutego 2022 r. obowiązuje niemal całkowity zakaz opuszczania kraju przez mężczyzn w wieku 18 – 60 lat, który miał zabezpieczyć rezerwy mobilizacyjne i wesprzeć armię w czasie rosyjskiej inwazji.^[46] Przypadki szczególne i wyjątki opisane są poniżej.

W 2025 r. wyjazdy zagraniczne umożliwiono mężczyznom w wieku 18-22 lat. Niemniej jednak problemem pozostają nielegalne wyjazdy, w tym także przypadki przekupywania pograniczników w celu przepuszczenia podlegających mobilizacji przez granicę.^[47]

ZASADY PRZEKRACZANIA GRANICY PRZEZ MĘŻCZYZN W 2026 R.

Obywatel Ukrainy, aby przekroczyć granicę musi mieć przy sobie paszport oraz dokumenty potwierdzające prawo do opuszczenia Ukrainy, w tym ważne dokumenty poświadczające jego stosunek do służby wojskowej.^[48] Obywatele Ukrainy, którzy mają prawo do przekraczania granicy państwowej Ukrainy, muszą posiadać aktualną rejestrację w systemach teleinformatycznych Ukrainy (Oberih), wraz z informacją o odroczeniu mobilizacji lub wyłączeniu z ewidencji wojskowej ze względu na stan zdrowia.^[49]

MĘŻCZYŹNI W WIEKU 18-22 LAT

Od dn. 28.08.2025 r. mężczyźni w wieku 18-22 lat mają prawo do swobodnego przekraczania granicy w trakcie trwania stanu wojennego. Ograniczenia obowiązują jedynie urzędników państwowych w określonym wieku (mają oni prawo opuścić Ukrainę wyłącznie w celach służbowych).^[50]

⁴⁴ Advokat Popst, Два накази - два різних акти: чому оскаржувати лише звільнення зі служби недостатньо і як правильно захистити права військовослужбовця, 04.08.2026, 11:59, <https://advokatpost.com/dva-nakazy-dva-riznykh-akty-chomu-oskarzhuvaty-lyshe-zvilnennia-zi-sluzhby-nedostatno-i-iak-pravylno-zakhystyty-prava-viiskovosluzhbovtsia/>

⁴⁵ Actum.com.ua. (Адвокатське об'єднання Актум), Порядок та підстави звільнення військовослужбовців, 22.05.2025, <https://www.actum.com.ua/blog-3-1/poriadok-zvilnennia-viiskovosluzhbovtziv>

⁴⁶ Gazeta, Dlaczego Ukraina pozwala 18-22-latkom wyjeżdżać za granicę? "To wzmocni więź z ojczyzną", 01.09.2025, <https://wiadomosci.gazeta.pl/swiat/7,198075,32213938,dlaczego-ukraina-pozwala-18-22-latkom-wyjezdzac-za-granice.html>

⁴⁷ Defence 24, Rosyjska ofensywa latem. Czy Ukraina jest gotowa?, 03.04.2024, <https://defence24.pl/wojna-na-ukrainie-raport-specjalny-defence24/rosyjska-ofensywa-latem-czy-ukraina-jest-gotowa-komentarz>

⁴⁸ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Зміни в правилах перетворення кордону для чоловіків: хто буде зобов'язаний мати документи військового обліку?, 17.05.2024, <https://visitukraine.today/uk/blog/3960/changes-in-border-crossing-rules-who-will-be-required-to-have-military-registration-documents#xto-povinen-mati-viiskovo-oblikovi-dokumenti-pri-peretini-kordonu>

⁴⁹ DPSU/SBGSSU (State Border Guard Service of Ukraine; Державна прикордонна служба України, ДПСУ), Для окремих категорій громадян під час перетину кордону буде обов'язковим наявність військово-облікових документів, 16.05.2024, 13:27, <https://dpsu.gov.ua/uk/news/42343-Dlya-okremih-kategoriy-gromadyan-pid-chas-peretynu-kordonu-bude-obovyazkovim-nayavnist-viiskovo-oblikovih-dokumentiv>

⁵⁰ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

MEŻCZYŹNI POSIADAJĄCY (ODROCZENIE)

Jeśli chodzi o mężczyzn powyżej 22 lat, poza Ukrainę mogą podróżować mężczyźni, którzy nie podlegają poborowi mobilizacyjnemu albo mają prawo do odroczenia, jeśli udowodnią to odpowiednimi dokumentami.^[51]

MEŻCZYŹNI, KTÓRZY ZAKOŃCZYLI SŁUŻBĘ WOJSKOWĄ

Byli żołnierze (obywatele Ukrainy, po zakończeniu służby wojskowej, po upływie kontraktu na pełnienie służby wojskowej, itd.) mogą uzyskać odroczenie od dalszego poboru mobilizacyjnego. Przy czym odroczenie od dalszej służby mobilizacyjnej obowiązuje wyłącznie na terytorium kraju i nie stanowi automatycznej podstawy do wyjazdu poza granice Ukrainy w trakcie obowiązywania stanu wojennego.^[52]

Byli żołnierze, podobnie jak inni obywatele mogą wyjechać z terytorium Ukrainy wyłącznie w sytuacji zaistnienia szczególnych okoliczności. Prawo do wyjazdu mają na przykład pewne kategorie mężczyzn, ze względu na sytuację rodzinną - w szczególności ci, którzy samotnie wychowują dzieci lub mają troje lub więcej małoletnich dzieci. Pełen zestaw okoliczności/podstaw do wyjazdu z terytorium Ukrainy znajduje się w Rozporządzeniu/Postanowieniu Gabinetu Ministrów (rządu) Ukrainy Nr 57, z 1995 r. (red. 16.07.2026) (link w przypisie).^[53]

INNE KATEGORIE MĘŻCZYŹN

Inne kategorie mężczyzn, którym przysługuje odroczenie i prawo wyjazdu za granicę w czasie stanu wojennego to:

Wojskowi wyjeżdżający za granicę na leczenie, rehabilitację lub szkolenie

Osoba taka powinna posiadać: skierowanie na leczenie za granicą, pismo z Ministerstwa Zdrowia informujące, że zagraniczna placówka służby zdrowia przyjmuje wojskowego na leczenie; książeczkę wojskową lub wpis w systemie informatycznym.^[54]

Mężczyźni-kierowcy

Od dn. 10.09.2025 r. Ukraina uprościła zasady przekraczania granicy dla kierowców płci męskiej w wieku 18–60 lat wykonujących przewozy komercyjne. Od teraz kierowcy licencjonowanych pojazdów nie muszą składać wniosku w systemie

⁵¹ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

⁵² SUD.ua. (Судово-юридична газета), Відстрочка після завершення контракту: чи можуть колишні військові виїхати за кордон, 16.08.2026, 19:36, <https://sud.ua/uk/news/ukraine/369452-vidstrochka-pislia-zavershennia-kontraktu-chy-mozhut-kolyshni-viiskovi-vyikhaty-za-kordon>

⁵³ Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Кабінет Міністрів України; Постанова від 27 січня 1995 р. № 57 „Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України”, Редакція від 16.07.2026, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-95-п#Text> Law of Ukraine „On Mobilization Preparation and Mobilization” (Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”), 1993 (Редакція від 31.07.2026), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>

⁵⁴ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

„Droga” (ukr. „Шлях”; moduł 18–60) - aby wyjechać, wystarczy zarejestrować się jedynie w systemie „eKolejka” (ukr. „eЧепра”). Straż graniczna automatycznie weryfikuje prawo do przekraczania granicy na podstawie danych z EKIS (ukr. ЄКІС Укртрансбезпеки), pod warunkiem że kierowca oficjalnie został wciągnięty do elektronicznego rejestru przewoźników. Warto pamiętać, że od dn. 17.07.2024 r. ta kategoria mężczyzn została także zobowiązana do posiadania dokumentów wojskowych w formie papierowej lub elektronicznej.^[55]

Uwaga! Jeśli kierowca nie posiada odpowiednich dokumentów, straż graniczna odmówi przekroczenia granicy państwowej w celu opuszczenia Ukrainy, nawet jeśli wszystkie inne dokumenty są ważne. Podstawą odmowy będzie również obecność w Jednolitym Państwowym Rejestrze Poborowych, Wojskowych Poborowych i Rezerwistów informacji o zgłoszeniu takiej osoby na listę osób poszukiwanych przez policję.^[56]

Mężczyźni-wolontariusze

Od dn. 25.02.2025 r. zmieniły się zasady podróżowania za granicę dla wolontariuszy płci męskiej na Ukrainie. Zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów nr 213, mężczyźni w wieku 18–60 lat przewożący ładunki humanitarne lub medyczne nie mogą już przekraczać granicy w ramach specjalnej procedury. Obecnie podróżowanie jest możliwe jedynie na ogólnych zasadach - w szczególności dla mężczyzn powyżej 60. roku życia, osób z niepełnosprawnościami lub osób, które mają podstawy prawne do odroczenia służby.^[57]

Mężczyźni-kolejarze i marynarze

Aby przekroczyć granicę, mężczyzna z tej kategorii musi pracować na trasach międzynarodowych i przedstawić, oprócz standardowego pakietu dokumentów: umowę o pracę, pismo od armatora lub operatora o zamiarze zawarcia umowy.^[58]

Mężczyźni sportowcy i trenerzy

Ta kategoria mężczyzn ma prawo przekroczyć granicę wyłącznie na podstawie decyzji Ministerstwa Młodzieży i Sportu o zaliczeniu do składu uczestników imprezy sportowej lub zawodów sportowych lub na podstawie pisma ministra o udziale tych osób w zawodach.^[59]

Mężczyźni pracujący w sektorze mediów, komunikacji strategicznej i informacyjnej

⁵⁵ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; ВідвідайтеУкраїну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

⁵⁶ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; ВідвідайтеУкраїну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

⁵⁷ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; ВідвідайтеУкраїну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

⁵⁸ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; ВідвідайтеУкраїну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

⁵⁹ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; ВідвідайтеУкраїну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

Od dn. 01.01.2026 r. mężczyźni w wieku od 23 do 60 lat pracujący w sektorze mediów, komunikacji strategicznej i informacyjnej mogą uzyskać zezwolenie na czasowy wyjazd za granicę na okres do 60 dni. Podstawą przekroczenia granicy jest oficjalne pismo Państwowego Komitetu ds. Telewizji i Radiofonii Ukrainy, w którym wskazany jest cel podróży, daty wyjazdu i powrotu oraz punkt kontroli granicznej.^[60]

PODSUMOWANIE

Zgodnie z ukraińskim prawem, obrona ojczyzny, granic kraju, niezależności i jedności terytorialnej kraju oraz poszanowanie symboli państwowych są powinnościami i obowiązkami każdego obywatela Ukrainy.

Zgodnie z ukraińskim prawem do służby wojskowej mogą zostać powołani w ramach poboru mobilizacyjnego: w trybie obowiązkowym **mężczyźni w wieku 25-60 lat**, którzy nie mają prawa lub nie skorzystali z prawa do odroczenia służby mobilizacyjnej; w trybie obowiązkowym mogą także zostać powołani do służby mobilizacyjnej tylko **nieliczni mężczyźni w wieku poniżej 25 roku życia, będący w rezerwie i posiadający stopień wojskowy**.

Zasady opuszczania Ukrainy przez mężczyzn w trakcie obowiązywania stanu wojennego zależą od wieku, powodu przekroczenia granicy oraz dostępności dokumentów potwierdzających. W 2026 roku odrębne warunki obowiązują mężczyzn w wieku 18–22 lat, osób z odroczonym terminem służby, rodziców wielodzietnych rodzin, osób z niepełnosprawnościami, kierowców, marynarzy oraz innych kategorii osób.

Fakt zakończenia służby wojskowej potwierdzają następujące ukraińskie WOD (wojskowo-ewidencyjne dokumenty): książeczka wojskowa / elektroniczny WOD (e-WOD); zaświadczenie (dowidka) formularz nr 5 oraz rozkaz komendanta jednostki.

⁶⁰ VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat odbywania służby wojskowej może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 13 pkt. 1, 3 i 4 ust. 5 Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami**.

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. Actum.com.ua. (Адвокатське об'єднання Актум), Мобілізація до 25 років у 2026 році-законний імунітет та приховані пастки для молоді, 07.03.2026, <https://www.actum.com.ua/blog-3-1/chy-mozhut-mobilizuvaty-do-25-rokiv>

2. Actum.com.ua. (Адвокатське об'єднання Актум), Порядок та підстави звільнення військовослужбовців, 22.05.2025, <https://www.actum.com.ua/blog-3-1/poriadok-zvinnennia-viiskovosluzhbvtiv>
3. Advokat Popst, Два накази - два різних акти: чому оскаржувати лише звільнення зі служби недостатньо і як правильно захистити права військовослужбовця, 04.08.2026, 11:59, <https://advokatpost.com/dva-nakazy-dva-riznykh-akty-chomu-oskarzhuvaty-lyshe-zvinnennia-zi-sluzhby-nedostatno-i-iak-pravylno-zakhystyty-prava-viiskovosluzhbvtia/>
4. Advokatmarket.com., Форма 5 для військовослужбовців: що це, як отримати та які права вона дає, 09.12.2025, <https://advokatmarket.com/blog/forma-5-dlya-viiskovosluzhbvtiv>
5. Army.gov.ua. (Міністерство оборони України. Сили оборони України), Відстрочка від мобілізації 2026: підстави та як отримати, <https://army.gov.ua/statti/vidstrochka-vid-mobilizatsii-pidstavy-dokumenty-ta-yak-oformyty>
6. Baker McKenzie, Ukraine: Amendments to laws on military service and mobilisation adopted, 22.04.2024, https://insightplus.bakermckenzie.com/bm/employment-compensation/ukraine-amendments-to-laws-on-military-service-and-mobilisation-adopted?utm_source=chatgpt.com
7. Biblioteka Sejmowa, Konstytucje świata: Konstytucja Ukrainy z dn. 28.06.1996 z późn. zm., https://biblioteka.sejm.gov.pl/wp-content/uploads/2026/03/Konstytucja_Ukrainy_wyd.2026.pdf
8. Defence 24, Rosyjska ofensywa latem. Czy Ukraina jest gotowa?, 03.04.2024, <https://defence24.pl/wojna-na-ukrainie-raport-specjalny-defence24/rosyjska-ofensywa-latem-czy-ukraina-jest-gotowa-komentarz>
9. DPSU/SBGSSU (State Border Guard Service of Ukraine; Державна прикордонна служба України, ДПСУ), Для окремих категорій громадян під час перетину кордону буде обов'язковим наявність військово-облікових документів, 16.05.2024, 13:27, <https://dpsu.gov.ua/uk/news/42343-Dlya-okremih-kategoriy-gromadyan-pid-chas-peretinu-kordonu-bude-obovyazkovim-nayavnist-viyskovo-oblikovih-dokumentiv>
10. Fakty.com.ua, Сирій паспорт за кордоном: що це за документ, хто його може отримати та які країни видають, 25.04.2024, 16:47 <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20240425-sirij-pasport-za-kordonom-shho-cze-za-dokument-hto-jogo-mozhe-otrymaty-ta-yaki-krainy-vydayut/>
11. Fakty.com.ua. (Факти ICTV), Чи можуть бути притягнені до відповідальності чоловіки, які виїхали за кордон до 24 лютого, 22.08.2023, 15:49, <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20230822-shho-zagrozhuje-cholovikam-yaki-vyihaly-za-kordon-do-vijny-ta-ne-povernulys/>
12. Gazeta, Dlaczego Ukraina pozwala 18-22-latkom wyjeżdżać za granicę? "To wzmocni więź z ojczyzną", 01.09.2025, <https://wiadomosci.gazeta.pl/swiat/7,198075,32213938,dlaczego-ukraina-pozwala-18-22-latkom-wyjezdzac-za-granice.html>
13. Instytut Europy Środkowej, Dalsze zmiany przepisów mobilizacyjnych w Ukrainie, 23.04.2024, <https://ies.lublin.pl/komentarze/kies-1109/>

14. Kadroland (Кадроленд. Кадрова Платформа №1) Перевірка військово-облікових документів – обов’язкова умова прийому на роботу, 15.04.2025, <https://kadroland.com/news/4482-perevirka-viiskovo-oblikovix-dokumentiv-obovyazkova-umova-priiomu-na-robotu>
15. Kadroland.com Способи формування е-ВОД: «Резерв+», портал Дія, ТЦК, вимога про 72 години, 03.08.2026, <https://kadroland.com/news/11259-sposobi-formuvannya-e-vod-rezerv-portal-diya-tck-vimoga-pro>
16. Law of Ukraine „On Mobilization Preparation and Mobilization” (Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”), 1993 (Редакція від 31.07.2026), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/Text>
17. NGU.com.ua. (НГУ Інфо), Військовий квиток в Україні 2026: повний гід з актуальними змінами, електронним Резерв ID та практичними нюансами, 07.08.2026, <https://ngu.com.ua/viiskovi-kvytok-v-ukraini-2026-povnyi-hid-z-aktualnyimi-zminami-elektronnym-rezerv-id-ta-praktychnymi-niuanamy/>
18. OSW, Rosyjski atak na Ukrainę (24 lutego, godz. 15.00), 24.02.2022, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2022-02-24/rosyjski-atak-na-ukraine-24-lutego-godz-1500>
19. SUD.ua. (Судово-юридична газета), Відстрочка після завершення контракту: чи можуть колишні військові виїхати за кордон, 16.08.2026, 19:36, <https://sud.ua/uk/news/ukraine/369452-vidstrochka-pislia-zavershennia-kontraktu-chy-mozhut-kolyshni-viiskovi-vyikhaty-za-kordon>
20. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy), Constitution of Ukraine (Конституція України), 28.06.1996, ostat. zm. 03.09.2019, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
21. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Law of Ukraine „On military duty and military service” (Закон України „Про військовий обов’язок і військову службу”), 1992 (Редакція від 06.08.2026), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
22. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Law of Ukraine „On Mobilization Preparation and Mobilization” (Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”), 1993 (Редакція від 31.07.2026), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/Text>
23. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Decree of the President of Ukraine „On the introduction of martial law in Ukraine (Указ Президента України „Про введення воєнного стану в Україні”), 24.02.2022 (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 596/2026 від 13.07.2026)), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022/Text>
24. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Decree of the President of Ukraine „On the general mobilization” (Указ Президента України „Про загальну мобілізацію), 24.02.2022 (Із змінами, внесеними

згідно з Указами Президента № 597/2026 від 13.07.2026)),
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65/2022/Text>

25. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Закон України „Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів”, Документ 1487-2022-п, чинний, поточна редакція - Редакція від 16.01.2025, підстава - 1558-2024-п, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1487-2022-п/Text>
26. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Кабінет Міністрів України; Постанова від 16 травня 2024 р. № 559, Про затвердження Порядку оформлення (створення) та видачі військово-облікового документа для призовників, військовозобов'язаних та резервістів і форми такого документа, Редакція від 16.12.2025, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2024-п/Text>
27. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Указ Президента України „Про Положення про військовий квиток рядового, сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу), Документ 263/94, втратив чинність, поточна редакція — Втрата чинності від 04.01.2017, підстава - 582/2016, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263/94/Text>
28. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Указ Президента України „Про Положення про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу”, Документ 582/2016, втратив чинність, поточна редакція — Втрата чинності від 01.01.2025, підстава - 892/2024, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582/2016/Text>
29. Supreme Council of Ukraine (Verkhovna Rada Ukrainy). Legislation of Ukraine (Верховна Рада України. Законодавство України), Кабінет Міністрів України; Постанова від 27 січня 1995 р. № 57 „Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України”, Редакція від 16.07.2026, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-95-п/Text>
30. Suspilne (Суспільне. Національна суспільна телерадіокомпанія України, НСТУ), „За ранок понеділка — 20 людей”. Чи активно у ЦНАПі Слов'янська військовозобов'язані оновлюють дані та як це працює, 27.05.2024, 13:51, <https://suspilne.media/donbas/715226-u-cnapi-slovanska-vijskovozobovazani-onovluut-dani-j-ak-ce-pracue/>
31. Suspilne (Суспільне. Національна суспільна телерадіокомпанія України, НСТУ), Оновлення військово-облікових даних у Запорізькій області: роз'яснення від ТЦК та СП, 28.05.2024, 17:35, <https://suspilne.media/zaporizhzhia/755761-onovlenna-vijskovo-oblikovih-danih-u-zaporizkij-oblasti-rozasnenna-vid-tck-ta-sp/>

32. TSN.ua. (ТСН.ua.), Оновлення військово-облікових даних на тимчасово-окупованих територіях: у ТЦК пояснили алгоритм дій. Усі військовозобов'язані від 18 до 60 років мають оновити свої дані незалежно від статусу, наголосили у ТЦК, 28.05.2024, 21:22, <https://tsn.ua/ukrayina/onovlennya-viyskovo-oblikovih-danih-na-timchasovo-okupovanih-teritoriyah-u-tck-poyasnili-algoritm-diy-2588781.html>
33. UNIAN (УНІАН: Новини України - останні новини України сьогодні), Новий закон про мобілізацію в Україні: що зміниться з 1 червня, 29.05.2024, 06:25, <https://www.unian.ua/society/mobilizaciya-s-1-iyunya-2024-glavnye-izmeneniya-dlya-voennoobyazannyh-12649320.html>
34. VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Які чоловіки можуть виїжджати за кордон у 2026 році: актуальні правила та необхідні документи, 10.08.2026, <https://visitukraine.today/uk/blog/3154/which-men-are-eligible-to-travel-abroad-in-2026-and-what-documents-are-required>
35. VisitUkraine.Today (Візит в Україну Сьогодні; Відвідайте Україну.Сьогодні), Зміни в правилах перетворення кордону для чоловіків: хто буде зобов'язаний мати документи військового обліку?, 17.05.2024, <https://visitukraine.today/uk/blog/3960/changes-in-border-crossing-rules-who-will-be-required-to-have-military-registration-documents/xto-povinen-mati-viiskovo-oblikovi-dokumenty-pri-peretini-kordonu>